

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشجویی

از دواج انتخاب عاقلانه ، عاشقانه ؟!؟

فرآیند علمی ؟!؟ یا (هفت خوان عشق)

معاونت فرهنگی دانشجویی

مرکز مشاوره دانشجویی

بسمه تعالی

سلام : در این نوشتار قصد ما ترویج یا نکوهش نوع خاصی از ازدواج اعم از ازدواج دانشجویی، سنتی، انتخاب در محل کار یا نیست، بلکه سعی داریم در فرآیند ازدواج روش های منطبق با اصول علمی روانشناسی و دینی را معرفی نماییم تا انتخاب صحیح تر منجر به ازدواج موفق تر و در نتیجه جامعه ای سالم تر و پویاتر شود. هیچکس نمی تواند منکر این باشد که تحولات اجتماعی و خانوادگی دیگران در زندگی شخصی او تأثیر ندارد. پس کسب آگاهی در زمینه های مرتبط با علوم اجتماعی و مسائل خانوادگی برای کلیه مقاطع سنی، افراد متأهل یا مجرد و مفید است.

خانواده نهادی اجتماعی است که ریشه در فطرت آدمی دارد و پیوندهای آن آثار ژرف و همه جانبه و دیرپایی بر فرد و جامعه می گذارد. این نهاد با ازدواج دائم و قانونی زن و مرد شکل می گیرد. مهم ترین هدف های ازدواج افزایش سلامت، آرامش و شادکامی انسان ها و رساندن آنها به بلندای روشن رشد و کمال و نیز به دنیا آوردن، پرورش و تربیت فرزندان سالم، شایسته و مسئول برای جامعه بشری است. اسلام فواید و بهره های زیر را برای ازدواج موفق برمی شمارد :

۱. برآورده شدن بخش عمده ای از نیازهای اساسی انسان و در نتیجه به دست آوردن آرامش روانی پایدار (سوره روم، آیه ۲۱)
 ۲. به دنیا آوردن، پرورش و تربیت فرزندان تندرست و نیکسیرت که شادی افزای وجود والدین شوند و پیشوایان هدایتگر جامعه (سوره فرقان، آیه ۷۴)
 ۳. حفظ و افزایش پارسایی و پاکدامنی
 ۴. رسیدن به شادکامی و سعادت - در روانشناسی مثبت اندیشی هدف از ازدواج، رسیدن به *happiness* (خوشحالی، خوش وقتی) در لحظه و دراز مدت است، می توان سعادت و شادکامی را مترادف *happiness* به کار برد.
 ۵. نیرومندی و پابرجایی ایمان و دینداری
 ۶. گشایش و گسترش روزی و رفاه زندگی
 ۷. پاکیزه شدن اخلاق و نیکو شدن اندیشه و احساس و رفتار
 ۸. بالندگی خوی بزرگواری و مردمداری
 ۹. یافتن تکیه گاهی محکم در رویدادهای آسیب رسان - لباس و زینت یکدیگر شدن
 ۱۰. پیدا کردن همراه و همسفری امیدبخش در مسیر فرمانبری حق (وسایل الشیعه، ج ۱۴)
- بیندیشیم که برای دستیابی به هدف ها و بهره های ده گانه بالا، کدام یک از ویژگی های طرف مقابل کارساز و اثرگذار است؟

موقعیت اجتماعی؟ سن؟ شغل؟ تحصیلات؟ لهجه؟ تیپ؟ اخلاق و ایمان؟ خانواده؟ اهداف و برنامه های آینده؟

کدامیک؟

زمینه بروز و ظهور ویژگی ها، اعم از صفات ژنتیکی و صفات اخلاقی، ظاهری و ویژگی های اجتماعی همگی در بستری به نام " خانواده " شکل می گیرد. پس اول باید به نقش خانواده در تأثیر مثبت و منفی در بروز این صفات اشاره کرد.

براساس بررسی های روان شناس معاصر شیوه های تربیتی و فرزندپروری والدین را می توان با دو محور مطرح نمود :

۱. توقع و درخواست هایی که پدر و مادر از فرزندان خود دارند

۲. میزان پذیرش و حمایتی که از آنها به عمل می آورند، طبقه بندی کرد.

از برخورد این دو محور، چهار شیوه: ۱. استبداد و زورگویی؛ ۲. آسان گیری (به اصطلاح لوس بار آوردن)؛ ۳. رها کردن و بی تفاوتی؛ و ۴. اقتدار به دست می آید.

ویژگی های این چهارگروه به شرح زیر است :

۱. **مستبد :** استبداد داشتن انتظار زیاد برای اطاعت و انقیاد، برخورد های تنبیه کننده، نداشتن ارتباط کلامی و دوطرفه با فرزند، تشویق نکردن استقلال فرزند، توقع فرمانبرداری بدون سوال و بدون قید و شرط!

نتیجه: فرزند؛ وابسته، منفعل، با سازگاری کم، اطمینان ضعیف به خود و برخوردار نبودن از کنجکاوی های مثبت ذهنی و علمی بار می آید.

۲. **آسان گیر :** دادن آزادی زیاد، پذیرش بدون قید و شرط فرزند، نداشتن هنجارها و ارزش های معین، جهت ندادن و شکل ندادن رفتار فرزند و تنها حمایت کننده بودن.

نتیجه : فرزند؛ ناپخته و بدون احساس مسئولیت بار می آید، هم رنگ جماعت می شود، قدرت مدیریت و رهبری پیدا نمی کند و...

۳. **بی تفاوت:** غافل بودن از وضعیت فرزند، اختصاص ندادن وقت کافی به بررسی امور فرزند، متوجه خود بودن و هر چیز را برای خود خواستن!

نتیجه: تکانشی بار آمدن فرزند، بروز رفتارهای بزهکارانه، انحراف اخلاقی، اعتیاد به مواد مخدر، الکل و...

۴. **مقتدر:** گرم، قاطع، داشتن هنجارها و ارزش های مشخص، انتظارات و توقعات متناسب با توانایی ها و نیازهای تحولی کودک، بها دادن به استقلال فرزند، انجام بحث های منطقی و روشن، توجیه منطقی مسائل، سپردن مسئولیت نهایی به فرزند.

نتیجه: فرزندان باکفایت، مسئول، مطمئن به خود، سازگار، خلاق و مشتاق فراگیری بار می آیند. و در تحصیل و مهارت های اجتماعی مطلوب به موفقیت می رسند.

ثابت شده است که فرزندان والدین با اقتدار (به خصوص پدر)، از نظر روانی و اخلاقی سالم و از نظر تحصیلی و اجتماعی موفق بار می آیند زیرا:

اولا: والدین توازن خوبی بین اعمال محدودیت و دادن استقلال برقرار می‌کنند، انعطاف‌پذیری‌های بجا و سازنده‌ای دارند، به تدریج و همراه با بزرگ‌تر شدن فرزندان به آنها استقلال بیشتری می‌دهند و پختگی عاطفی و فکری را در آنها به وجود می‌آورند.

ثانیا: والدین و فرزندان با هم گفت‌وگوهای سازنده، صمیمانه و دوطرفه دارند. این بده‌بستان‌های کلامی به رشد ذهنی فرزند کمک می‌کند و اساس محکمی را برای کفایت درونی و اجتماعی او پی‌ریزی می‌کند.

ثالثا: مباحث جدی و صمیمانه خانوادگی که در آنها قواعد ارزشی و انتظارات، یاد می‌شود به تصمیم‌های مشخص می‌رسد. این امر به فرزند کمک می‌کند تا روابط اجتماعی را بهتر درک کند و نقش خود را به خوبی بشناسد و به سطح مطلوب از قضاوت اخلاقی برسد.

رابعا: چون روابط صمیمانه همراه با احترام و پذیرش منطقی بین پدر و پسر و مادر و دختر برقرار می‌شود، همانندسازی با والد همجنس به خوبی صورت می‌پذیرد. چه یکی از عناصر مهم همانندسازی که نقش زیادی در کسب هویت جنسی و موفقیت در ازدواج دارد، ارتباط گرم و احترام‌آمیز با والد همجنس است. خامسا: وقتی پدر و مادر با برخوردهای سازنده خود، فرزندان را جهت و شکل دادند، فرزندان مسئول، ساخته شده و موفق، منبع ارزشمندی برای تقویت اعتماد به نفس و رفتارها و روش‌های تربیتی والدین می‌شوند و نتیجه آن دوباره به سیستم خانواده برمی‌گردد.

روش تربیتی والدین، آینده‌ساز شخصیت فرد

روانشناسان معتقدند چهار عامل توارث، الگوهای خانوادگی، روش تربیتی والدین و بحران‌ها و آسیب‌های خانوادگی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر شکل‌گیری شخصیت افراد است.

از میان انواع رفتارهای پدر و مادر که مستقیم بر فرزندان اثر می‌گذارند سبک دلبستگی و شیوه فرزندپروری بیشتر بررسی شده است.

دلبستگی (attachment) تعامل هیجانی بین دو نفر است که آنها را از لحاظ جسمی و مکانی به هم پیوند می‌زند و تداوم می‌دهد. کودکان به اولین مراقب خود که عمدتاً مادرشان است دلبسته می‌شوند، ولی به پدر، مادر بزرگ و پدر بزرگ نیز دلبستگی پیدا می‌کنند. دلبستگی برای زنده ماندن و رشد سالم اطفال ضروری است. روان‌شناسان با مشاهدات دقیق و پیگیر به سه نوع سبک یا کیفیت دلبستگی کودک دست یافته‌اند: دلبستگی ایمن، دلبستگی دوری‌جو و دلبستگی مقاوم. پژوهش‌ها نشان داده است که کیفیت دلبستگی فرد به مادرش در دوران کودکی بر تمامی روابط شخصی و میان‌فردی آینده او از جمله بر چگونگی ارتباط او با همسرش تأثیر می‌گذارد.

انواع دل‌بستگی فرزند به والدین :

* دل‌بستگی ایمن، یعنی آنها که پدران و مادرانی دوست‌داشتنی، صمیمی و حمایت‌کننده داشته‌اند، رابطه با همسران خود را بر پایه اعتماد، خشنودی و محبت بنا می‌کنند .

* دل‌بستگی دوری‌جو، که والدین خود را پرتوقع، توهین‌کننده و عیب‌جو توصیف می‌کنند، به ندرت با همسرانشان محبت و صمیمیتی ژرف و دیرپا دارند. در بیشتر زمان‌ها حسادت، بدبینی و دوری‌گزینی بر رابطه عاشقانه آنها سایه می‌افکند.

* دل‌بستگی مقاوم، که پدران و مادرانشان به صورت پیش‌بینی ناپذیر و غیرمنصفانه با آنها رفتار می‌کرده‌اند، شتاب‌زده عاشق می‌شوند و در عین حال، نگرانند که طرف مقابل به راستی دوستشان نداشته باشد. از این رو، رابطه آنها آکنده از افت‌وخیزهای هیجانی، بدگمانی و ناامیدی است و تردید دارند که همسرانشان به محبت آنها پاسخ خواهد داد یا نه.

پس از ازدواج کاروان کوچک خانواده در یکی از سه مسیر زیر قرار می‌گیرد و حرکت می‌کند : گسستگی، آشفستگی و بالندگی.

گسستگی : به علل گوناگون، پیوند شرعی و قانونی ازدواج از هم می‌گسلد.

آشفستگی : علی‌رغم زندگی زیر یک سقف ناهماهنگی‌های کلامی، رفتاری، و اعتقادی بسیاری در اینگونه زندگی‌ها مشاهده می‌شود ؛ بیماری‌های روانی و روان‌تنی، نارضایتی جنسی و کاهش تدریجی عزت نفس همراه همیشگی این نوع زندگی است.

بالندگی : مرکز پیدایش و پرورش آرامش، مودت و رحمت به تعبیر قرآن کریم.

رسیدن به مرتبه بالندگی در گرو سه شرط زیر است:

۱. انتخاب مناسب و درست

۲. آموزش‌های سازنده و مستمر

۳. برخورداری از مشاوره به هنگام ضرورت

از سه مورد فوق، مورد اول از همه مهمتر است.

آموزش پس از ازدواج نقش واکسیناسیون خانواده را دارد.

در بحث ملاک‌های انتخاب همسر، چهار سؤال یا مشکل مهم پیش روی جوانان و والدین و مشاوران آنهاست.

۱. چند ملاک و معیار داریم؟ این ملاک‌ها از کجا آمده‌اند و چرا اهمیت دارند؟

۲. طبقه‌بندی ملاک‌ها چیست؟ کدام اصلی و کدام فرعی است؟

۳. چگونه ملاک‌ها را بسنجیم و تشخیص دهیم؟

۴. بررسی ملاک‌ها چه مراحل دارد؟

در موضوع همسرگزینی، منظور از ملاک‌ها یا معیارها، ویژگی‌ها و صفاتی است که پسر و دختر خواهان ازدواج باید از آنها برخوردار باشد و در صورت فقدان حتی یکی از آنها پیوند همسری آن دو شکننده و پراسیب می‌شود. با این تعریف، ملاک‌ها، رفتارها و مهارت‌ها و یا صفاتی نیستند که زندگی خانوادگی را گرم و شیرین می‌سازند، بلکه شرایطی هستند که به فرد مجرد جواز ورود به سرزمین پرفراز و نشیب ازدواج پایدار و اداره زندگی مشترک را می‌دهند.

علاوه بر رهنمودهای دینی، علم و در اینجا به طور مشخص دانش روان‌شناسی ما را به فهرست روشنی از ملاک‌ها رهنمون می‌شود. شیوه پژوهش در علوم تجربی جمع‌آوری داده‌های فراوان از طریق انجام مصاحبه‌های علمی، اجرای آزمون‌های معتبر و پایا و به کار گرفتن روش‌های آماری پیشرفته است و پژوهشگر با استفاده از این شیوه، ویژگی‌های همسران موفق سازگار را با همسران ناسازگار و طلاق‌گرفته مقایسه و با اطمینان خاطر ملاک‌های انتخاب همسر را اعلام می‌کند.

در اینجا نیز، مانند بسیاری زمینه‌های دیگر، استنباط‌های دقیق مطالب استخراج‌شده از کتاب و سنت با یافته‌های علمی و بررسی‌های میدانی و تجربی هماهنگی و همخوانی نزدیکی دارند. اسلام به عنوان دینی الهی و مکتبی انسان‌ساز، به اساسی‌ترین پایه‌های تفاهم و سازگاری توجه کرده است و چهار عامل زیر را مهم‌ترین ملاک‌های انتخاب همسر می‌داند:

۱. دینداری و ایمان
۲. خلق نیکو و پسندیده
۳. خانواده سالم و شایسته
۴. عقل

♣ سه علامت فرد خوش اخلاق عبارت است از: ۱. چهره گشاده ۲. کلام زیبا ۳. رفتار ملایم بدون خشونت

♣ منظور از بکار بردن عقل در ازدواج یعنی: شتاب زده نبودن، غیر تکانه ای بودن، دور اندیشی، ترجیح مصلحت آتی بر لذت آنی.

آیت ... ابراهیم امینی و آیت ... علی اکبر مظاهری به ترتیب در کتاب‌های "انتخاب همسر" و کتاب "جوانان و انتخاب همسر" جمعا ۲۹ آیت با الهام از همان ۴ ملاک معرفی شده دین اسلام را جهت انتخاب همسر معرفی نموده‌اند، اما سنجش این همه صفات بسیار دشوار و وقت‌گیر است و راه‌گزینش همسر را به بن‌بست می‌کشانند. استاد امینی به این مسئله پی برده و نوشته‌اند: «تردید نیست که اخلاق را باید یکی از مهم‌ترین معیارهای ازدواج محسوب داشت و نمی‌توان و نباید از آن صرف‌نظر نمود. لیکن مشکل اساسی کشف خصوصیات افراد است. چگونه می‌توان به خلق و خوی افراد که یک صفت باطنی است پی‌برد،

بالاخص برای دختر و پسری که خلط و معاشرت کامل ندارند؟» ایشان سپس سه طریق کلی (تحقیق از دوستان، بررسی اخلاق خانواده و گفت‌وگو و معاشرت) را پیشنهاد می‌کنند. با تطبیق نسبی معیارهای دینی و روانشناسی مهم‌ترین ویژگی‌هایی که در انتخاب همسر باید در نظر گرفت عبارتند از:

۱. پسند ظاهر (چهره، قد و اندام)
۲. سن مناسب و تناسب سنی
۳. تناسب سطح و رشته تحصیلی
۴. همسانی وضعیت اجتماعی و اقتصادی خانواده‌ها
۵. هماهنگی فرهنگی (مذهب، نژاد و آداب و رسوم)
۶. همسطح بودن برون‌گرایی
۷. شغل مناسب (ثابت و سالم)
۸. تندرستی
۹. انگیزه و توان فرزندپروری
۱۰. استقلال
۱۱. مسئولیت‌پذیری و فعالیت
۱۲. حسن خلق (گشاده‌رویی، خوش‌زبانی و نرم‌خویی)
۱۳. سلامت روان
۱۴. سلامت شخصیت
۱۵. پاکدامنی
۱۶. راستگویی
۱۷. بخشندگی (برای مردان)
۱۸. همسانی فکری و عقیدتی در مسائل اجتماعی و سیاسی
۱۹. ایمان و دینداری
۲۰. شایستگی خانوادگی

این ملاک‌ها از نظر میزان دشواری در تشخیص، در سه گروه جای می‌گیرند:

گروه اول یا گروه آسان شامل چهار ویژگی ظاهر، سن، سطح تحصیلی و وضعیت اجتماعی و اقتصادی است که از طریق گفت‌وگو، اندکی تحقیق و در مدت یکی دو هفته می‌توان به آنها پی برد. گروه دوم یا گروه نیمه دشوار دربردارنده خصوصیات فرهنگی، میزان برون‌گرایی، وضعیت شغلی، تندرستی، انگیزه و توان فرزندپروری است که ارزیابی آنها به دقت و زمانی طولانی‌تر از یک ماه نیاز دارد. یازده ویژگی دیگر یعنی استقلال، مسئولیت‌پذیری، حسن خلق، سلامت روان، سلامت شخصیت، پاکدامنی، راستگویی، بخشندگی، همسانی فکری و عقیدتی، دینداری و شایستگی خانوادگی در گروه سوم یا گروه دشوار قرار دارند.

راه‌های تشخیص :

سه روش برای تشخیص ملاک‌ها وجود دارند :

۱. گفت‌وگوها (گفت‌وگویی دختر و پسر و پدران و مادران آنها)

۲. آزمون‌های روان‌شناختی

۳. تحقیق از افراد آگاه

گفت‌وگوها باید چند جلسه در منزل یکدیگر (بیشتر در خانه دختر) و چند جلسه در مکان‌های عمومی، بیرون از خانه‌های آنها صورت گیرد. بحث‌های زیر در گفت‌وگوها سفارش نمی‌شود .

۱. مطالب بی‌ارتباط با ازدواج!

۲. با ژست روان‌شناسانه صحبت از نیازها و کمبودها و عقده‌ها کردن!

۳. بیان رازها و خطاهایی که در گذشته اتفاق افتاده و تکرار نشده و خداوند آنها را پوشانده است.

۴. صحبت‌های عاطفی و یا فرستادن پیامک‌های عاشقانه.

۵. سوال و کنجکاوی درباره مسائل جنسی.

جوانان باید درباره آینده، شغل، روابط با والدین، استقلال از خانواده‌ها و حساسیت‌های کاری و اجتماعی

گفت‌وگو کنند. سهم این بخش در تشخیص حداکثر ۳۰ درصد است.

شکل جلسات آشنایی: فضای عمومی انتخاب شود؛ حداکثر ۲-۳ جلسه باشد؛ احساسی و عاطفی نباشد؛ اسرار گفته نشود؛ یک بزرگتر در جریان باشد.

آزمون‌های روان‌شناختی :

یک روان‌شناس بالینی باتجربه با آزمون‌های شخصیتی (حداقل سه آزمون معتبر) و همگرایی نتایج آنها می‌تواند حدود ۲۰ درصد ملاک‌ها را تشخیص دهد .

" تحقیق سهم بیشتری (حدود ۵۰ درصد) دارد "

ضروری است درباره خانواده، رفتار، اخلاق، اعتقادات، فعالیت‌ها و روابط اجتماعی فرد موردنظر از حدود هفده سالگی او و از طریق خویشاوندان، معلمان، استادان، دوستان، همکاران و همسایه‌ها با حوصله و دقت اطلاعات لازم را جویا شد.

یادآوری مهم: پیشنهاد می‌شود یافته‌های تحقیق، گفت‌وگو و هر نوع تردید و نگرانی در اختیار روانشناس قرار گیرد تا او که فردی آگاه، باتجربه و بی‌نظر است با تطبیق یافته‌های هر سه منبع (گفت‌وگوها، آزمون‌ها و تحقیقات) به ارزیابی آنها بپردازد.

در اینجا بهتر است با انواع ازدواج آشنا شویم.

۱. ازدواج به روش سنتی:

در این روش انتخاب اولیه توسط خانواده و معرفی صورت گرفته، سپس آشنایی بیشتر دختر و پسر در حضور پدر و مادر در منزل یا مکانهای عمومی اتفاق می‌افتد. در این روش از ۲۰ ویژگی یاد شده چهار ملاک گروه اول، دو ملاک از گروه دوم و سه ویژگی از گروه سوم یعنی شایستگی خانواده، همسانی عقیدتی و تندرستی به راحتی تشخیص داده می‌شود. از مزایای دیگر این روش توافق با والدین و رضایت آنان است از مضرات آن تعصب و پیش داوری و عدم وقت گذاشتن کامل برای تحقیق راجع به ۱۱ ملاک نیمه دشوار و دشوار دیگر است. بیشترین هزینه ازدواج‌های سنتی، اگر با بررسی و تحقیق صورت نگیرد، ادامه زندگی با آشفتگی و پریشان حالی است، زیرا سنت‌های خانوادگی مانع جدایی همسران ناسازگار می‌شود.

۲. ازدواج - انتخاب عاشقانه:

جوانان زیادی، با برخوردهایی کوتاه، در میدان پرجاذبه عشقی آتشین گرفتار می‌شوند؛ عشقی که تار و پود هستی آنها را به لرزه درمی‌آورد و زبانه‌های گرم امید و شادی را همزمان با سرمای جانکاه غم و نگرانی درمی‌آمیزد. بیشتر این دلدادگی‌های گذرا که برآیند کشش غریزه و گرمای عاطفه‌اند، یا در نیمه راه مهرورزی به سردی و سکون می‌رسند یا بدتر از آن، در منجلاب آلودگی اخلاقی فرو می‌غلطند. اما همان اندک رابطه‌های عشقی هم که به ظاهر پایان خوشی دارند و به ازدواج کشیده می‌شوند، کمتر به شادکامی اصیل و پایدار می‌رسند. برخوردهای خیابانی، تماس در فضای مجازی (چت)، آشنایی در مهمانی‌های دوستانه و خانوادگی، گفت‌وگوهای کوتاه در محیط‌های آموزشی و تفریحی و حتی شنیدن اتفاقی صدای کسی از طریق تلفن می‌تواند زمینه‌ساز دیداری پرجاذبه شود. در این دیدارها، که دور از چشم بزرگ‌ترهای دلسوز روی می‌دهد، دختر و پسر جوان تنها ظاهر دلربای هم را می‌بینند و صدای گوشنواز یکدیگر را می‌شنوند. غریزه و احساس توفانی برمی‌انگیزد که توجه به دیگر ملاک‌ها، یعنی نوزده ملاک از بیست ملاک، از بین می‌رود. بی‌اعتنایی به روشنگری‌های عقل، غفلت از واقعیت‌های زندگی، درگیری‌های شدید خانوادگی و سرانجام طلاق پیامد نامیمون این گونه

عشق‌های تند و آتشین است. «عشق شورانگیز آغازی ناگهانی و حتی بسیار هیجان‌انگیز دارد، اما عمر آن کوتاه و ناپایدار است. به‌علاوه، عاشق نمی‌تواند آن را مهار کند. گویی غریقی در دریای متلاطم احساسات و هیجان‌های تند است. با بررسی واقع‌بینانه ویژگی‌های دو طرف می‌توان نتیجه گرفت در صورتی که آرمان‌های رمانتیک پایه و اساس ازدواج باشد دلسردی، ناامیدی، سرخوردگی و در نتیجه طلاق به همراه دارد.»

۳. انتخاب در محل تحصیل و کار:

دوران دانشجویی و محیط دانشگاه بهترین زمان و مکان همسرگزینی است، زیرا نسبت به روش‌های دیگر از امتیازات زیر برخوردار است:

- * دانشجویان نسبت به نوجوانان دبیرستانی که با التهاب غریزی و احساسی وارد رابطه‌های نافرجام می‌شوند، پخته‌تر و رشدیافته‌ترند و می‌توانند علاقه‌های خود را به ازدواج برسانند.
- * افرادی که در یک دانشگاه درس می‌خوانند از نظر سنی، تحصیلی، فکری، علایق و انتظارات باهم تناسب و هماهنگی دارند.
- * به خاطر حضور طولانی دختران و پسران دانشجو در کنار هم، علاوه بر پسند ظاهر، امکان شناخت ویژگی‌های رفتاری، روانی و اخلاقی یکدیگر برایشان فراهم‌تر است. حضور تعداد زیاد جنس مخالف امکان مقایسه را به وجود می‌آورد و این تضمین را می‌دهد که برخورد سریع و احساسی با یک نفر او را در دام عشق گرفتار نکرده است.

اما از سوی دیگر در دانشگاهها، دانشجویان در محیط رسمی با هم برخورد می‌کنند و در این برخوردهای رسمی افراد نمی‌توانند به درک صحیحی از شخصیت طرف مقابل برسند. در ایران چون از ابتدای زندگی افراد تفکیک جنسیتی وجود دارد، دختران و پسران معمولاً درک بسیار کمی در مورد تفاوت‌های جنسیتی و رفتاری یکدیگر دارند. یکی از مکان‌هایی که معمولاً تفکیک جنسیتی در آن کم می‌شود دانشگاه است. بنابراین، امکان تحت تأثیر روابط عاطفی قرار گرفتن در این مکان بسیار بالاست.

لذا با وجود این شرایط، برخی از دوستی‌ها و رابطه‌های عاطفی دانشجویان پسر و دختر نه‌تنها به ازدواجی پایدار و رضایت‌بخش نمی‌رسند، بلکه باعث افت شدید تحصیلی، برقراری ارتباط‌های غیراخلاقی، ابتلا به بیماری‌های روانی، درگیر شدن با آسیب‌های اجتماعی نظیر سوء مصرف مواد و الکل و بروز و تشدید اختلافات خانوادگی می‌شود.

برای پیشگیری از چنین بحران‌ها و مشکلات عافیت‌سوزی، سزاوار است جوانان دانشجو مدیریت رابطه با جنس مخالف را بیاموزند. برای این منظور، نخست هر دانشجو، به‌خصوص دانشجوی دختر، باید بداند در محیط کار و تحصیل با سه گروه از افراد جنس مخالف برخورد می‌کند: همکاران، هوسرانان و خواستگاران

همکار می‌تواند استاد، کارمند اداری یا یک همکلاسی باشد. او فرد محترمی است که یا ازدواج کرده و یا برای ازدواج آمادگی و تناسب لازم را ندارد. ارتباط با همکار باید در همان چارچوب و وظیفه مشخصی باشد که در دانشگاه تعریف شده است.

﴿هر نوع برخورد کلامی، رفتاری و دیداری خارج از مرزهای تعیین شده زیان‌آور و ناپسند است﴾

مراحل تشخیص:

✓ **مرحله اول:**

در روش سنتی، یعنی معرفی از طریق آشنایان می‌توان از معرفی‌کنندگان درباره سن، سطح و رشته تحصیلی، وضعیت اجتماعی و اقتصادی و تا اندازه‌ای وضعیت فرهنگی خانواده‌ها پرس‌وجو کرد. این ویژگی‌ها اگر مطابق ملاک‌های مطلوب بودند، به مرحله دوم می‌رسیم.

✓ **مرحله دوم:**

ملاقات دختر و پسر در خانواده دختر. در این مرحله، پسند ظاهر، بررسی بخشی از مسائل خانوادگی و شغلی حاصل می‌شود.

✓ **مرحله سوم:**

گفت‌وگوهای دختر و پسر با هم و با پدران و مادران یکدیگر. در این مرحله و از این طریق بخشی از ملاک‌های دینداری، حسن خلق و هدف‌های شغلی و اجتماعی آینده بدست می‌آید.

✓ **مرحله چهارم:**

انجام تحقیقات و همزمان مشورت خواستن از روان‌شناس باتجربه در روش‌شنایی در دانشگاه و محل کار، با شرایط: ارتباط به قصد ازدواج، آگاه کردن خانواده‌ها و پرهیز از دوستی‌های صمیمانه و تماس‌های نزدیک، بررسی‌های اول و دوم در یک مرحله صورت می‌گیرد.

در جدول زیر ملاک های ازدواج و توضیحات ارائه می گردد:

<p>ظاهر</p>	<p>ظاهر (چهره، قد و اندام) باید مورد پسند خودجوان باشد نه انتخاب اعضای خانواده و آشنایان او. دقت شود که چون ظاهر جزو ویژگی های اصلی و عمقی شخصیت نیست. نباید به دنبال زیباترین ظاهرها و یا ظاهرهای خاصی بود. «دل نشین» بودن تعبیر جالبی است که در این مورد به کار می رود. راه تشخیص: نگاه کردن در یکی دو جلسه در منزل و بیرون از منزل</p>
<p>سن</p>	<p>بهتر است سن پسر ۲ تا ۸ سال (میانگین ۵ سال) بیشتر از سن دختر باشد. یک سال بزرگ تر بودن پسر یا همسالی دختر و پسر در صورت تناسب دیگر ملاکها به خصوص برجسته بودن ملاک های اصلی اشکال چندانی ندارد. بزرگ تر بودن دختر توصیه نمی شود. در موارد نادری پسرانی که کم سال تر از همسران خود بوده اند توانسته اند با رضایت و تفاهم زندگی مشترک را ادامه دهند. اما این استثنا هرگز نباید به صورت قاعده درآید. راه تشخیص: پرسیدن و دیدن شناسنامه</p>
<p>سطح و رشته تحصیلی</p>	<p>بهتر است سطح تحصیلی (مدرک) مرد بیشتر یا مساوی سطح تحصیلی زن باشد. پایین تر بودن مدرک تحصیلی مرد به اندازه یک مقطع (زن: دکتری، مرد: کارشناسی ارشد/ زن: کارشناسی ارشد، مرد: کارشناسی و...) اشکالی ندارد به شرط آن که مرد از نظر شغل و موقعیت اجتماعی وضع مطلوبی داشته باشد. پایین تر بودن سطح تحصیلی مرد به اندازه دو مقطع یا بیشتر (زن: کارشناسی ارشد مرد: کاردانی یا دیپلم/ زن: کارشناسی، مرد: دیپلم و...) سازگاری همسران را دچار مشکل می کند مگر این که: ۱- شرایط اصلی خیلی برجسته باشد ۲- مرد توان و امکان کم کردن فاصله تحصیلی را داشته باشد. با آن که رشته تحصیلی چندان مهم نیست اما در صورتی که فعالیت های علمی دو نفر با هم هماهنگ یا مکمل باشد بر تفاهم آن دو می افزاید. راه تشخیص: پرسیدن و در مواردی تحقیق از محل تحصیل</p>
<p>وضعیت اجتماعی و سطح اقتصادی خانواده ها</p>	<p>منظور از وضعیت اجتماعی، شغل و موقعیت یا طبقه اجتماعی پدر و در مواردی مادر است و مراد از سطح اقتصادی میزان درآمد، ثروت و امکانات زندگی است. بهتر است خانواده های دختر و پسر در این دو زمینه هم شأن و نزدیک به یکدیگر باشند. اگر سطح اقتصادی خانواده پسر بالاتر باشد بهتر است. تفاوت زیاد و چشمگیر موقعیت اقتصادی و اجتماعی خانواده ها گرچه جزو ملاک های اصلی نیست، اما سازگاری و رضایت از زندگی را آسیب پذیر می سازد. راه تشخیص: پرسیدن از هم، تحقیق از محل کار و زندگی</p>

<p>فرهنگ، نگرش‌های فردی و اجتماعی نسبتاً پایداری است که از باورهای مذهبی و خصلت‌های نژادی و قومی و طبقاتی ریشه گرفته و به صورت آیین‌های مذهبی، آداب و رسوم اجتماعی و نیز پوشش، گویش فردی خود را نشان می‌دهد تناسب فرهنگی بسیار مهم‌تر از تناسب وضعیت اجتماعی اقتصادی است. از بین عناصر سازنده فرهنگ، بیشتر از همه باید تناسب مذهبی، نژادی و پس از آن همسانی در آداب و رسوم خانوادگی را جدی گرفت.</p> <p>راه تشخیص: رفت‌وآمد و بیش از آن تحقیق و بررسی</p>	<p>فرهنگ خانواده</p>
<p>برون‌گرایی و درون‌گرایی دو صفت مثبت و نسبتاً ثابت شخصیت هستند. برون‌گرایان افرادی هستند خون‌گرم، اجتماعی، دارای دوستان متعدد، پرحرف و آغازگر گفت‌وگو، اهل مسافرت و تفریح، پرتحرک و علاقه‌مند به تنوع و هیجان. درون‌گراها برعکس، از محیط‌های آرام خوششان می‌آید، با آن‌که بیشتر آنها کمروبی و یا اضطراب اجتماعی ندارند، اما گشاینده سخن و گرم‌کننده مجلس نیستند. یکنواختی را بر تنوع ترجیح می‌دهند. از نظر روان‌شناسان انسان‌ها در سه گروه برون‌گرا، میان‌گرا (نه برون‌گرا و نه درون‌گرا) و درون‌گرا قرار می‌گیرند. خوب است مرد برون‌گراتر از زن باشد و یا اگر زن برون‌گراتر است، فاصله خیلی زیاد با مرد نداشته باشد. زن خیلی برون‌گرا از همنشینی با مرد درون‌گرا خسته و ملول می‌شود و مرد او ناراضی و حتی بدبین.</p> <p>راه تشخیص: با آزمون‌های NEO و EPQ می‌توان میزان برون‌گرایی را به دست آورد.</p>	<p>میزان برون‌گرایی</p>
<p>شغل مناسب و خوب این ویژگی‌ها را دارد: ۱- سالم (خلاف قانون و شرع نباشد) ۲- ثابت (ناپایدار نباشد. تغییر آن در مسیر مشخص قبلی و برای رشد بهتر صورت گیرد) ۳- نزدیک به محل زندگی (اعضای خانواده شب را با هم بگذرانند) ۴- دارای درآمد کافی ۵- قابلیت رشد (با گذشت زمان امکان ارتقا یا افزایش تجربه و کارآمدی را داشته باشد) ۶- برخوردار از محیط و همکاران سالم و هماهنگ.</p> <p>دو شرط سالم و ثابت بودن از همه مهم‌ترند. شغل همیشه باید سالم باشد. ثابت بودن را نیز باید به عنوان هدف جدی در نظر گرفت. یعنی اگر یک مرد جوان در آغاز زندگی، کارهای مختلفی را تجربه می‌کند و یا همزمان به چند کار می‌پردازد، ضروری است به گونه‌ای برنامه‌ریزی کند که شغل اصلی او در مسیر روشن و ثابتی که مطابق علاقه، استعداد، تحصیل و تجربه اوست قرار گیرد. شغل مناسب زن نیز همین ویژگی‌ها را دارد. اما سالم بودن اصل شغل، سلامت محل کار و همکاران، نزدیک بودن به محل زندگی و منافات نداشتن با وظایف همسری و مادری (به ویژه در سه سال اول زندگی فرزندان) اهمیت بیشتری دارند.</p> <p>راه تشخیص: گفت‌وگو و تحقیق</p>	<p>شغل</p>

<p>داشتن بیماری‌های مزمن ناتوان‌ساز، وخیم و سخت‌درمان و ژنتیکی که فرزندان را دچار معلولیت می‌سازد. راه تشخیص: پرسیدن، تحقیق و در صورت تردید درخواست آزمایش‌های پزشکی</p>	<p>تندرستی</p>
<p>ازدواج تبلور استقلال عاطفی، فکری و عملی است. کسی برای تشکیل خانواده آماده است که بتواند از نظر عاطفی دوری از پدر و مادر را تاب آورد و تعامل عاطفی سازنده و پایداری با همسر خود برقرار سازد. در برنامه‌ریزی‌های زندگی و حل مشکلات آن، مطابق سن، آگاهی و تجربه خود و البته با مشورت کارشناسان تصمیم بگیرد و عمل کند. ضداستقلال، وابستگی است که فرد جدایی از والدین را تحمل نمی‌کند، کوچک‌ترین مسائل را با آنها در میان می‌گذارد و در تصمیم‌گیری‌ها به خود و مشورت با همسرش اعتماد ندارد. روشن است که استقلال به معنای بی‌مهری به اعضای خانواده اولیه و مشورت نخواستن در اموری که والدین به آنها علم دارند نیست. راه تشخیص: رفت‌وآمد و گفت‌وگوهای آگاهانه و تحقیق</p>	<p>استقلال</p>
<p>تنبل و غیرفعال نبودن در اداره زندگی. بی‌خیالی و بی‌تعهدی در انجام وظایف. در مواردی، بی‌مسئولیتی با نداشتن استقلال همراه است ولی این دو خصوصیت می‌توانند جدا از هم نیز باشند. راه تشخیص: رفت‌وآمد و گفت‌وگوهای آگاهانه و تحقیق</p>	<p>مسئولیت‌پذیری و فعالیت</p>
<p>حسن خلق سه نشانه دارد: ۱- خوشرویی: در بیشتر زمان‌ها داشتن چهره‌های گشاده و شاد ۲- پاکیزگی و زیبایی کلام: پرهیز از دشنام، تحقیر، تمسخر ۳- نرمخویی: دور بودن از خشونت، لجبازی، قهر طولانی. راه تشخیص: رفت‌وآمد، تحقیق، آزمون‌ها</p>	<p>حسن خلق (خوش اخلاقی)</p>
<p>پاکدامنی یعنی دوری از الودگی‌ها و روابط نامشروع جنسی، خویشننداری و مقاومت در برابر وسوسه‌ها و محرک‌های غریزه جنسی و نیز نداشتن سابقه طولانی از رفتارها و دوستی‌های غیراخلاقی. راه تشخیص: تحقیق</p>	<p>پاکدامنی</p>
<p>اطمینان از این که فرد دارای روان‌رنجوری‌های مزمن و ناتوان‌ساز، ... و روان‌پریشی‌های شدت‌افزا نباشد. راه تشخیص: تحقیق و آزمون‌های روان‌شناختی</p>	<p>سلامت روان</p>
<p>نداشتن هر نوع اختلال شخصیت از قبیل رفتارهای شکل‌گرفته ضداجتماعی، بدبینی مرضی، اعتیاد به الکل و مواد مخدر. راه تشخیص: تحقیق و آزمون‌های روان‌شناختی</p>	<p>سلامت شخصیت</p>

<p style="text-align: center;">دینداری و ایمان</p>	<p>دینداری سه جنبه مهم دارد: ۱- باورهای درست و روشن درباره خدا، جهان آخرت، انبیا و اوصیای الهی و حقایق نظام آفرینش ۲- اخلاق به معنای داشتن فضیلت‌ها و صفات مثبت درونی مانند صداقت، حیا، امانت، شکر، صبر... و دور بودن از رذیلت‌ها و صفات منفی مانند حسادت، تکبر، حرص... ۳- عمل به احکام دینی یعنی انجام واجبات و ترک محرمات. اخلاقی هدف والای تربیت دینی است که وجود انسان را از آلودگی‌ها و تیرگی‌ها می‌زداید و زلال معنویت و سرزندگی را در آن جاری می‌سازد. آرامش دیرپای درون و پیوند گرم، سازنده و امیدبخش با دیگران ره‌آورد فضیلت‌های اخلاقی است. رعایت احکام شرعی انسان را در چارچوب دین قرار می‌دهد و از دام توجیه و خودفریبی می‌رهاند. مهم‌ترین واجبات در اسلام نماز و روزه و در صورت تمکن مالی خمس است و شایع‌ترین محرمات: ارتباط جسمی و جنسی با نامحرم، کسب دارایی نامشروع و مصرف مواد مخدر و مشروبات الکلی است. در مورد صفات اخلاقی در حوزه همسرگزینی و خانواده فضیلت راستگویی، پاکدامنی و حس خلق برای زن و مرد و خسیس نبودن برای مرد بیشتر اهمیت دارند که جداگانه آنها را توضیح داده‌ایم.</p> <p style="text-align: right;">راه تشخیص: بحث و گفت‌وگو؛ تحقیق</p>
<p style="text-align: center;">شایستگی خانوادگی</p>	<p>خانواده چهار کارکرد مهم در شکل‌گیری شخصیت فرزند دارد: توارثی (ژنتیکی)، الگویی، تربیتی و دور نگه داشتن از آسیب‌های اخلاقی. در خانواده شایسته پدر و مادر در درجه اول و برادران و خواهران بزرگ‌تر، در درجه بعد، افرادی سالم و دور از مشکلات حاد اخلاقی هستند. خانواده خوب محیطی آرام و بدون تنش‌های شدید و مکرر دارد. طلاق، اعتیاد، بزهکاری، خیانت، خشونت‌های پی‌درپی و آسیب رساندن از نمایان‌ترین نمونه‌های ناشایستگی خانوادگی است.</p> <p style="text-align: right;">راه تشخیص: تحقیق</p>
<p style="text-align: center;">راستگویی</p>	<p>صداقت اعتماد می‌آورد. در روایات نقل شده از پیشوایان دین آمده است که برای گزینش افراد در کارهای مهم (مانند ازدواج) تنها به نماز و روزه که می‌توانند با تکرار از محتوای معرفت و سازندگی خود خارج شوند و به صورت عادت درآیند بسنده نکنید، بلکه به صداقت و امانتداری بیشتر توجه کنید. دروغ‌های عمدی و بزرگ اعتماد را از بین می‌برد و بدبینی و ناامنی را جای‌گزین می‌سازد. یادآوری: لازم نیست برای نشان دادن صداقت خطایی که فرد در گذشته انجام داده و دیگر تکرار نشده است، اعتراف کرد. چیزی را نباید پوشانند که با گذشت زمان و تحقیق آشکار می‌شود. مانند نادرستی در بیان سن، شغل، مدرک تحصیلی، بدهی مالی، عقد و ازدواج قبلی، بیماری ادامه‌دار، عیب و نقص جسمی و عضوی، جدایی والدین، مسئولیت ذهنی و جسمی یکی از اعضای خانواده .</p> <p style="text-align: right;">راه تشخیص: تحقیق</p>

چند هشدار جدی:

۱. طبق پژوهش‌های علمی ثابت شده، مردان در برقراری ارتباط با جنس مخالف بیشتر از زنان به دنبال نیاز جنسی و هوسرانی هستند در حالیکه زنان در رابطه با جنس مخالف، عمدتاً دنبال روابط دراز مدت و عاطفی هستند.
۲. زنان رابطه جنسی تصادفی را قبول ندارند، در حالیکه مردان حساسیت کمتری نسبت به این قضیه دارند.
۳. نسبت به ۲۵ سال قبل، دوستی با جنس مخالف ۳ برابر شده است. پس رابطه جنسی افزایش یافته و فرم رابطه از عاطفی به جنسی تبدیل شده است در این خصوص مراقبت‌های لازم ضروریست.

دلایل نادرست برای ازدواج:

۱. فشار خانواده، دوستان و آشنایان
۲. ازدواج به دلیل دوری از خانواده و پدر و مادر
۳. ازدواج به دلیل حل مشکل بیکاری
۴. ازدواج به دلیل بالا رفتن سن
۵. ازدواج به دلیل پول و ثروت
۶. ازدواج به دلیل احساس تنهایی و دلتنگی
۷. فردی که برای رسیدن به شما از همسرش جدا می‌شود

شرایط یک ازدواج عاقلانه:

۱. دختر بیش از ۱۸ سال باشد
۲. حداقل ۶ ماه از آشنایی بدون دوستی گذشته باشد
۳. هدف واقعی هر دو واقعا ازدواج باشد
۴. والدین از رابطه بی‌خبر نباشند
۵. مشاوره با روانشناس صورت گیرد
۶. با مخالفت روانشناس و والدین از ازدواج پرهیز کنند
۷. از حضور در مکان‌های خلوت به همراه خواستگار پرهیز کنند
۸. عقل همراه صمیمیت باشد

با توجه به آنچه گذشت توصیه می‌شود فاصله بین آشنایی تا عقد به اندازه‌ای باشد که فرصت بررسی‌های یادشده را به شما بدهد و نیز به سرعت عقد را به ازدواج پیوند زنید و در دوران عقد رابطه را به رابطه زناشویی نکشانید تا اگر آسیب‌های ویرانگر روانی که توضیح دادیم بروز کرد، امکان پیگیری‌های درمانی یا پایان دادن به رابطه وجود داشته باشد.

دانشمندان معتقدند اگر لحظات خوش یک زندگی پنج برابر لحظات غم باشد، آن ازدواج موفق است

